

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ВИТРАТ ЯК ЗАСІБ КОНТРОЛЮ ЗА ПРАВОМІРНІСТЮ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ

*Т. М. Саванчук, к.е.н., доцент,
О.В. Френкель, здобувачка гр.МгОП-1-22,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

В сучасних умовах господарювання з урахуванням існуючих організаційно-правових форм підприємницької діяльності, питання організації внутрішнього контролю є надзвичайно актуальним. При цьому дієвість контролю підвищується завдяки вмілому поєднанню різних методів, способів і прийомів здійснення контролю.

Традиційно, серед основних методів контролю, виділяють внутрішній аудит, який є одним із засобів контролю за правомірністю та ефективністю діяльності підприємства.

Взагалі внутрішній аудит являє собою важливу функцію управління, яка охоплює облік, фінансовий аналіз та контроль, порівнює та оцінює фактично досягнутий результат з поставленими цілями та завданнями підприємства. Внутрішній аудит систематично контролює діяльність всіх об'єктів управління, виявляє причини відступу від стандартів, відхилення від цілей, поставлених перед конкретним об'єктом, що сприяє оперативному усуненню виявлених порушень. Організація внутрішнього аудиту як функції управління підприємством передбачає сувору регламентацію своєї діяльності, визначення прав, обов'язків та відповідальності спеціалістів, кваліфікаційні вимоги та взаємовідносини з підрозділами та персоналом підприємства.

Важливе місце при перевірці стану бухгалтерського обліку та звітності займає аудит витрат, особливо на підприємствах з матеріаломістким виробництвом, де потрібно контролювати витрачання ресурсів та оцінювати ефективність їх витрачання.

Внутрішній аудит витрат підприємства застосовується для виявлення резервів зниження витрат. Недогляд в організації обліку приводить до створення умов для розкрадання матеріальних цінностей та інших зловживань, збільшення витрат на виробництво продукції.

При здійсненні внутрішнього аудиту витрат доцільно застосовувати такі види перевірок:

- нормативні перевірки, які являють собою вивчення вмісту відображеної в документі операції з точки зору її відповідності до чинних норм, правил та інструкцій;
- арифметичну перевірку, яка полягає в контролі за правильністю підрахунків, зроблених при складанні конкретного бухгалтерського документа.

Основні завдання аудиту витрат підприємства є:

- аудитор повинен оцінювати зміни суми витрат порівняно з планом та витратами відповідного періоду минулого року;

- аналізувати зміни у структурі витрат;
- визначати причини, що викликали зміни в сумах витрат підприємства;
- визначати кількісний вимір впливу чинників на розмір витрат;
- розробляти заходи для скорочення витрат.

В ході проведення аудиту аудитор повинен визначити правильність включення до складу виробничої собівартості та порядку ведення бухгалтерського обліку сировини і допоміжних матеріалів, який передбачає наявність на підприємстві норм використання сировини та матеріалів, порядок затвердження норм і їхньої зміни, методи списання запасів на собівартість продукції, їх відповідність чинному законодавству та наказу про облікову політику підприємства, оцінка їх впливу на собівартість .

Також аудитором перевіряється правильність включення до складу виробничої собівартості та порядку ведення бухгалтерського обліку витрат на оплату праці – перевірі підлягає існуюча на підприємстві система нарахування заробітної плати, її взаємозв'язок з галузевими інструкціями та відповідність трудовому договору.

Аудит витрат передбачає і аудит правильності включення до складу виробничої собівартості та порядку ведення бухгалтерського обліку витрат, які пов'язані з обліком основних засобів та нарахування амортизації, і аудит правильності включення до складу виробничої собівартості та порядку ведення бухгалтерського обліку витрат допоміжних виробництв. Крім цього здійснюється аудит правильності включення до складу виробничої собівартості та порядку ведення бухгалтерського обліку загальновиробничих витрат підприємства.

Особливу увагу потрібно звертати на перевірку витрат, пов'язаних і з управлінням виробництвом. При цьому необхідно враховувати той факт, що адміністративні витрати та витрати на збут не повинні розподілятися між окремими видами продукції, а відноситись на фінансові результати підприємства.

Таким чином, створення на виробничих підприємствах служби внутрішнього аудиту дозволить керівництву підприємства налагодити ефективний контроль за його підрозділами: виявити резерви і найбільш перспективні напрямки розвитку виробництва; підвищити кваліфікаційний рівень бухгалтерської та інших відділень підприємства. Саме проведення внутрішнього аудиту на підприємстві допоможе виявити всі недоліки і слабкі місця обліку доходів і витрат та відображення результатів у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності. Аудит забезпечує не тільки перевірку достовірності інформації, а й розробку пропозицій за допомогою яких облік і раціональне використання ресурсів дає можливість оптимізувати господарську діяльність підприємства.